

Edyta Rysztak-Skorupa

PRZEGLĄD WYDAWNICTW O REGIONIE ZA 2012 R.

Review of publications about the region for the year 2012
Обзор издательств о регионе в 2012 г.

**Bartnik Renata. Brzegi Wisły : wielka historia wsi i miasteczek Powiśla od Sandomierza do Stężycy : katalog wystawy w Muzeum Lubelskim, lipiec - sierpień 2012 / Renata Bartnik. – Lublin : Muzeum Lubelskie, 2012. – 255, [1] s. : il. (w tym kolor.) ; 30 cm
ISBN 978-83-61073-17-8**

Jest to naukowe opracowanie będące zarazem katalogiem wystawy o takim samym tytule, którą zorganizowano na Zamku Lubelskim. Opisuje miejscowości położone z biegiem Wisły, od południa w kierunku północy. Prezentacja obejmuje tereny po obu stronach rzeki, należące do regionu lubelskiego i świętokrzyskiego, od Sandomierza po Stężycę i Sieciechów – osady na pograniczu małopolsko-mazowieckim. Katalog stanowi podsumowanie kilkuletnich studiów nad tematyką Powiśla. Prezentuje 363 prace (obrazy olejne, akwarele, gwasze, rysunki, grafiki i fotografie uzupełnione ważnymi projektami architektonicznymi i mapami). Szczegółowe opracowanie tematu jest uzupełnieniem dotychczasowego stanu badań. Prace poszczególnych artystów zgrupowano zgodnie z chronologią, w ramach przedstawionych w układzie południkowym miejscowości. Zgromadzona i przedstawiona w katalogu ikonografia stanowi wartościowy materiał naukowy do studiów porównawczych.

Wydawnictwo jest istotnym poszerzeniem wiedzy i dotychczasowej literatury przedmiotu. Utrwala, dokumentuje i popularyzuje dziedzictwo omawianych regionów i ich spuściznę kulturową. Cenne dla osób zainteresowanych tematyką historyczną, kulturą czy etnografią, a przede wszystkim sztuką tych terenów.

Centek Barbara. Naukowe i popularnonaukowe czasopisma Lubelszczyzny w latach 1944-1989 / Barbara Centek. – Warszawa : Wydawnictwo Tetragon, 2012. – 332 s. : il. ; 24 cm

**Na okł. błędny ISBN. – Bibliogr. s. 307-324.
ISBN 978-83-63374-03-7**

Jest to praca doktorska obroniona w 2009 r. na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim. We wstępie czytamy, iż problematyka prasy naukowej i popularnonaukowej na Lubelszczyźnie nie była, jak do tej pory, w centrum zainteresowania żadnego z badaczy. Ramy chronologiczne dysertacji są wyraźnie wyznaczone. Data początkowa to rok 1944, kiedy to na terenie Lubelszczyzny pojawiły się pierwsze instytucje reprezentujące nową władzę ludową, a także podejmujące działania mające na celu zorganizowanie placówek uprawiających i upowszechniających naukę. Wraz z nimi zaczęły wychodzić pierwsze czasopisma o charakterze naukowym bądź popularnonaukowym. Granicę końcową rozprawy wyznacza rok 1989, czyli upadek systemu komunistycznego w Polsce.

Niniejsza praca składa się z siedmiu rozdziałów, z których pierwszy, zatytułowany *Tradycje ruchu naukowego na Lubelszczyźnie do roku 1939*, zawiera krótką historię ruchu naukowego w Lublinie i okolicznych miastach. Charakter wprowadzający ma również rozdział drugi *Wpływ polityki na naukę w Polsce w latach 1944-1989*, w którym przedstawiono w skrócie kształtowanie się polskiego życia naukowego od zakończenia II wojny światowej do zmiany ustroju w 1989 r. Trzeci rozdział, zatytułowany *Czasopisma uniwersyteckie*, zawiera analizę prasoznawczą czasopism wydawanych przez KUL i UMCS. Autorka starała się scharakteryzować czasopisma będące przedmiotem analizy oraz przybliżyć warunki ich powstania. Kolejny rozdział zawiera charakterystykę periodyków wydawanych przez Akademię Medyczną w Lublinie, Akademię Rolniczą w Lublinie, Politechnikę Lubelską, Akademię Wychowania Fizycznego w Białej Podlaskiej oraz Liceum Pedagogiczne w Chełmie Lubelskim i Liceum Ogólnokształcące w Naęczowie. W piątym rozdziale autorka przedstawia szereg interesujących periodyków, zgrupowanych w cztery kategorie: pisma wydawane przez wojsko, czasopisma rolnicze, periodyki weterynaryjne, wydawnictwa medyczne. W przedostatnim rozdziale, zatytułowanym *Czasopisma społecznego ruchu naukowego i organizacji oświatowych*, znalazły się periodyki ogólnopolskich towarzystw naukowych, organizacji miłośników regionu oraz organizacji oświatowych. Ostatni rozdział rozprawy nosi tytuł *Czasopisma bibliotek, muzeów, placówek konserwatorskich i domów kultury*. Wśród bibliotek Lubelszczyzny swój periodyk wydawała tylko Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie.

W drugiej części rozprawy zamieszczony został *Katalog czasopism*, prezentujący zbiorczo wszystkie tytuły analizowane w części pierwszej pracy oraz obszerna bibliografia i wykaz ilustracji.

**Czobodzińska-Przybyławska Anna. Muzeum Józefa Ignacego Kraszewskiego w Romanowie. – Romanów : Muzeum Józefa Ignacego Kraszewskiego ; [Lublin] : Drukarnia „Tekst”, 2012. – 80 s. : fot. kolor, il. ; 24 cm
ISBN 978-83-63693-03-9**

Rok 2012 został przez Sejm RP ogłoszony Rokiem Józefa Ignacego Kraszewskiego. Z tej okazji muzeum literackie jego imienia w Romanowie wydało bogato ilustrowaną publikację, która podaje wiele cennych wiadomości dotyczących życia pisarza. Zawarte w rozdziale czwartym Kalendarium z życia i twórczości J. I. Kraszewskiego jest interesującym materiałem zarówno dla młodzieży szkolnej, jaki i dla turystów oraz regionalistów.

Autorka, omawiając szczegółowo Muzeum, zachęca do zwiedzania. We wstępie czytamy: „To ważne byśmy w naszym zapędzonym, skomputeryzowanym XXI wieku mogli czasem choć na chwilkę zatrzymać się w takich miejscach i smakować urodę życia, zadumać się nad historią i nad upływem czasu – a także nad trwałością kultury”.

Książka obfituje w zdjęcia, ryciny oraz reprodukcje dokumentów.

**Danczowska Halina. Architekt Czesław Doria-Dernałowicz : 1901-1993 : życie i twórczość. – Lublin : Best Print, 2012. – 279 s. : il. ; 29 cm
Bibliogr. s. 267-268.
ISBN 978-83-62648-48-1**

Monografia poświęcona jest życiu i działalności zawodowej architekta Czesława Doria-Dernałowicza. Podstawę niniejszego opracowania stanowiło bogate archiwum domowe znajdujące się w posiadaniu najbliższej rodziny architekta.

Wydawnictwo składa się z pięciu rozdziałów. Rozdział pierwszy przedstawia poszczególne etapy w życiu prywatnym i zawodowym architekta. Kolejne rozdziały zawierają katalogi obiektów inwentaryzowanych w latach 1924-1930, katalogi obiektów projektowanych i remontowanych przed II wojną światową, a następnie w okresie powojennym. Rozdział piąty uwzględnia prace z zakresu urbanistyki. Obiekty prezentowane w części katalogowej zostały scharakteryzowane według schematu: miejscowość, ulica, w opisach obiektów sakralnych – wezwanie, następnie data powstania projektu lub jego remontu. Publikacja zawiera katalog obiektów inwentaryzowanych, projektowanych i nadzorowanych podczas budowy. Pokazuje, że działania zawodowe architekta na każdym etapie pozostają w nurcie aktualnych potrzeb inwestycyjnych czasów, w których tworzył.

Monografia została zaopatrzona w aneks, indeks nazwisk oraz indeks nazw geograficznych. Publikacja, starannie opracowana w interesującej szacie graficznej, wydana jest z inicjatywy Lubelskiej Okręgowej Izby Architektów RP i z pomocą SARP O/Lublin.

Dąbrowska Helena, Dąbrowski Stanisław. Harcerski Lublin 1911-1939 / Helena i Stanisław Dąbrowscy. – Lublin : Wydawnictwa Polskiego Związku Niewidomych, 2012. – 132, [1] s. : il. ; 24 cm
ISBN 978-83-63443-00-9

Wśród wydawnictw poświęconych harcerstwu w województwie lubelskim brakowało dotąd opracowania, które opisywałoby harcerstwo, działające w samym Lublinie. Niniejsza publikacja skutecznie wypełnia tę lukę.

Autorzy podzielili pracę na trzy rozdziały. Z pierwszego możemy dowiedzieć się wiele na temat początków harcerstwa w Lublinie i jego rozwoju w II RP. Praca nie obejmuje jednak działającego w latach 1921-1923 „Wolnego harcerstwa”, ukraińskiego „Płasta” i kilku żydowskich organizacji skautowych. Kolejne dwa rozdziały opowiadają o historii powstania i działalności drużyn i hufca męskiego, drużyn i hufca żeńskiego w latach 1911-1939. We wstępie czytamy, że „celem pracy było umożliwienie harcerkom i harcerzom Hufca Lublin łatwiejszego dostępu do źródeł powstania i pierwszych lat działalności ich drużyn”. Praca ma charakter kronikarsko-dziennikarski i kończy się indeksem występujących w opracowaniu nazwisk.

Gajewski Mirosław. Lubelski Klub Lotniczy Aeroklub Lubelski w okresie II Rzeczypospolitej. – Zwierzyniec : Wydawnictwo Lipiec, 2012. – 224 s. : il. ; 25 cm

Bibliogr. s. 221-224.
ISBN 978-83-89931-66-5

Aeroklub Lubelski jest jednym z najstarszych, regionalnych klubów lotniczych, jakie powstały w niepodległej Polsce po I wojnie światowej. Pretekstem do wydania publikacji stała się 85-rocznica istnienia Aeroklubu. Autor we wstępie zaznacza, iż książka w bardzo niewielkim stopniu opiera się na źródłach archiwalnych, tych które oficjalnie się zachowały. Większość informacji została zebrana

z kilkudziesięciu wydawnictw książkowych i opracowań. Najcenniejszym źródłem wykorzystanym w pracy stały się bezpośrednie relacje osób, które tworzyły historię Lubelskiego Klubu Lotniczego. Wydawnictwo zostało podzielone na trzy rozdziały, w których opisano tradycje lotnicze Lubelszczyzny, działalność Lubelskiego Klubu w II Rzeczypospolitej na tle rozwoju przemysłu lotniczego w naszym regionie oraz udział jego członków w II wojnie światowej. Publikacja stanowi źródło historyczne dla badaczy dziejów lotnictwa, miłośników historii najnowszej oraz regionalistów. Na końcu książki zamieszczono wykaz źródeł oraz bibliografię.

Kalinowska-Witek Barbara. Kartka z dziejów oświaty lubelskiej : Prywatne Żeńskie Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcące Waławy Arciszowej w Lublinie (1912-1949). – Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2012. – 246 s. : il. (w tym kolor.) ; 24 cm

Bibliogr. s. 175-183.

ISBN 978-83-7784-174-7

Inspiracją do napisania publikacji stała się mijająca w 2012 r. setna rocznica założenia przez Waławę Arciszową gimnazjum dla dziewcząt. W okresie międzywojennym była to jedna z bardziej znanych szkół średnich, które swoim rodowodem sięgały czasu zaborów. Publikacja wypełnia lukę w dotychczasowych opracowaniach historycznych dotyczących szkoły W. Arciszowej.

Rozdział pierwszy wprowadza czytelnika w historię i ogólną sytuację szkolnictwa średniego w Lublinie w II połowie XIX i na początku XX w. Drugi obejmuje lata 1912-1949 i przedstawia powstanie szkoły i przemiany organizacyjne pałacówki. Kolejne części to prezentacja kadry pedagogicznej, młodzieży szkolnej, sytuacji materialnej szkoły, a także opis realizacji programu dydaktyczno-wychowawczego. Na końcu książki zamieszczono obszerną bibliografię, spis tabel, spis fotografii. Praca zawiera również aneks, w którym umieszczono m.in. statut szkoły, fragmenty ustaw i rozporządzeń władz szkolnych dotyczących organizacji szkolnictwa oraz wymagań stawianych zatrudnianym nauczycielom.

Autorka książki wyraźnie zaznacza, iż nie udało się dotrzeć do wszystkich materiałów źródłowych, obrazujących funkcjonowanie placówki. Mimo to praca stanowi cenne źródło informacji dla regionalistów, badaczy dziejów oraz naukowców.

Kapituła Kolegiacka Łukowska : 15 lat istnienia / oprac. Bernard Błoński, Krzysztof Burczak. – Łuków : Kapituła Kolegiacka Łukowska ; Lublin : Wydawnictwo KUL 2012. – 197 s. : fot. kolor ; 26 cm. – (Diecezja siedlecka ; t. 4)
ISBN 978-83-7702-453-9

Książkę wydano w piętnastą rocznicę erygowania Kapituły Kolegiackiej Łukowskiej i zarazem w dziesiątą rocznicę sakry biskupiej i ingresu biskupa Zbigniewa Kiernikowskiego. Część zasadniczą niniejszego wydawnictwa stanowi spis sylwetek i dokonań członków Kapituły Kolegiackiej Łukowskiej. Zamieszczono biogramy wraz ze zdjęciami wszystkich żyjących Księży Kanoników, a także tych, którzy odeszli już do wieczności. Starano się utrwalić w ten sposób ogrom pracy i zaangażowania tych kapłanów na różnych płaszczyznach działalności – zarówno duchowej, jak i społecznej. Publikacja ważna dla kształtowania świadomości kulturowej mieszkańców.

Kościół i klasztor Lublina w świetle badań archeologicznych : praca zbiorowa / pod red. Ewy Banasiewicz-Szykuły ; Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków. – Lublin : Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków, 2012. – 223 s. : il. ; 22 cm. – (Skarby z Przeszłości ; t. 13.)

Tyt. grzb.: Kościoły i klasztory Lublina.

ISBN 978-83-935765-0-0

Zawiera: Kościoły i klasztory Lublina w świetle dotychczasowych badań archeologicznych : wybrane problemy / Andrzej Rozwałka; Klasztor oo. Dominikanów w świetle badań archeologicznych / Jacek Tkaczyk; Badania archeologiczne przy kościele św. Mikołaja na Czwartku w Lublinie w 1961 roku / Stanisława Hoczyk; Kościół pobrygidkowski pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny Zwycięskiej w Lublinie / Rafał Niedźwiadek; Zespół świętoduski i karmelicki – sąsiedzi przez prawie 200 lat / Tenże; Kościół pw. św. Jana Chrzciciela i Jana Ewangelisty w Lublinie : bazylika oo. Jezuitów - dawniej i archikatedra - dziś / Tenże; Zespół pojezuicki w Lublinie w świetle rozpoznania archeologicznego / Mariusz Matyaszewski; Ratownicze badania archeologiczne kościoła Wizytek w Lublinie / Czesław Hadamik; Wyniki badań archeologicznych relikwów kościoła oo. Bonifratrów na Placu Litewskim w Lublinie / Edmund Mitrus; Badania archeologiczne przy kościele Świętego Krzyża oraz klasztorze Dominikanów Obserwantów w Lublinie : cmentarze / Dariusz Włodarczyk; Katalog obiektów : kościoły i klasztory objęte badaniami archeologicznymi / oprac. G. Mączka.

Mazur Piotr. Poczet biskupów chełmskich obrządku łacińskiego / Piotr Mazur ; [Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie, Chełmskie Towarzystwo Naukowe]. – Chełm : Chełmskie Towarzystwo Naukowe : Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa, 2012. – 70 s. : il. ; 23 cm

Bibliogr. przy biogramach.

ISBN 978-83-61149-49-1 (PWSZ)

Publikacja jest zbiorem szkiców biograficznych 58 pasterzy Kościoła chełmskiego. Do każdego życiorysu dołączono bibliografię oraz herby biskupów. Wydawnictwo opatrzone wstępem, z krótko nakreśloną historią diecezji chełmskiej od XIII w. do czasów współczesnych. Książka, dostępna i łatwa w czytaniu, stanowi przyczynek do odtworzenia dziejów diecezji chełmskiej.

Petrynik Roman. Janów Podlaski : czas zatrzymany w fotografii 1875-2012. T. 1, 1875-1945 / Roman Petrynik. – Janów Podlaski : Roman Petrynik, 2012. – 115, [1] s. : il. ; 31 cm

ISBN 978-83-928517-2-1 – ISBN 978-83-928517-0-7 (całość)

Unikatowe wydawnictwo albumowe ukazujące dzieje miasta oraz losy jego mieszkańców utrwalone na fotografiach. Album jest zwieńczeniem długoletniej pracy i fascynacji starymi, pamiątkowymi zdjęciami. Większość z nich pochodzi ze zbiorów Romana Petrynika, który pozyskiwał je na aukcjach i giełdach staroci w kraju i za granicą. Pozostałe znalazły się w nim dzięki życzliwości wielu mieszkańców ziemi janowskiej. Na większości utrwalał został pejzaż Janowa Podlaskiego z jego najbardziej charakterystycznymi motywami: zamkiem biskupim, kościołami oraz stadniną koni. Autor poświęcił wiele miejsca ówczesnym mieszkańcom Jano-

wa. Pokazuje jak żyli, jak się ubierali, czym się zajmowali na co dzień. Czarno-białe zdjęcia przedstawiają między innymi zarząd miasta, furmanki chłopskie jadące na słynne janowskie jarmarki, czy też żydowskiego woziwocę. Publikacja zawiera 200 zdjęć ułożonych chronologicznie, najstarsze wykonano w 1875 r. Fotografie są opatrzone krótkimi notatkami wyjaśniającymi. W opracowaniu jest kolejny tom, który zawierać będzie fotografie z lat 1946-2012.

Przesmycka Natalia. Lublin : przeobrażenia urbanistyczne 1815-1939. – Lublin : Politechnika Lubelska, 2012. – 272 s., [8] k. tabl. złoż. : il. ; 25 cm. – (Monografie – Politechnika Lubelska)

Bibliogr. s. 252-266.

ISBN 978-83-63569-20-4

Opracowanie poświęcone układowi urbanistycznemu Lublina z lat 1815-1939. Analizie poddano poszczególne strefy funkcjonalne i elementy kompozycji urbanistycznej miasta. Zastosowano układ chronologiczny. Zakres terytorialny badań został wyznaczony zgodnie z granicami administracyjnymi Lublina z 1939 r. Autorka podkreśla, że: „Głównym celem pracy jest zebranie i usystematyzowanie dotychczasowej wiedzy dotyczącej przeobrażeń układu urbanistycznego Lublina w ciągu XIX w. i w okresie międzywojennym. Dalszym celem badań jest również wyszczególnienie procesów i mechanizmów mających istotny wpływ na rozwój terytorialny i kształt zabudowy”. Wydawnictwo składa się z sześciu rozdziałów, a dopełnia je bibliografia i spis rycin.

Smagacz Arkadiusz. Karmelici Bosi w Lublinie w latach 1610-1864 / Arkadiusz Smagacz ; Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. Katedra Historii Zakonów. – Lublin : Wydawnictwo KUL, 2012. – 478 s. : il. (w tym kolor.) ; 24 cm

Bibliogr. s. 13-31.

ISBN 978-83-7702-516-1. – ISBN 83-7702-516-7 (błędny)

Przedmiotem książki jest wspólnota zakonna karmelitów bosych działająca w Lublinie w okresie od 1610 do 1864 r. Według autora, który sam należy do wspólnoty, celem prezentowanej rozprawy jest próba całościowego przedstawienia dziejów lubelskich karmelitów bosych we wskazanym przedziale czasowym. Wydawnictwo zostało podzielone na cztery rozdziały. W pierwszym rozdziale przyjęto zasadę narracji chronologicznej, kreśląc najpierw sytuację społeczno-polityczną i religijną w Lublinie na przełomie XVI i XVII w., a następnie omówiono fundację karmelitów bosych w Lublinie, począwszy od ich osiedlenia się w tym mieście, a skończywszy na kasacie klasztoru w 1864 r. Drugi rozdział to szczegółowa analiza sytuacji materialnej klasztoru. Autor poświęcił wiele miejsca etapom budowy oraz architekturze i wyposażeniu kościoła i klasztoru pw. NMP z Góry Karmel. W trzecim rozdziale ukazana została wewnętrzna organizacja życia w klasztorze poprzez omówienie jego zarządu i charakterystykę poszczególnych grup zakonników oraz zwrócenie uwagi na środki ich formacji intelektualnej i ascetycznej. Podjęto także próbę odtworzenia codziennego życia karmelitów, z uwzględnieniem problemów, na które napotykali w realizacji charyzmatu i wypełnianiu prawa zakonnego. Ostatni, czwarty rozdział, został w całości poświęcony aktywności duszpasterskiej lubelskich karmelitów. Wyrażała się ona w posłudze konfesjonału i kierownictwa

duchowego, głoszeniu słowa bożego, krzewieniu kultu maryjnego i kultu św. Józefa.

W liczącym ponad 50 stron aneksie zebrano najważniejsze dla historii klasztoru dane osobowe oraz informacje z zakresu jego uposażenia. Przedstawiono również dokumentację kartograficzną, ikonograficzną i fotograficzną.

**Zaluski Krzysztof. Avia i Aeroklub Świdnik w latach 1952-2012 : ludzie, wspomnienia, wydarzenia. – Lublin : Wydawnictwo Olech ; Świdnik : Urząd Miasta, 2012. – 192 s. : il. ; 22 x 24 cm
ISBN 978-83-63394-08-0**

Pretekstem do wydania książki stał się jubileusz 60-lecia klubu sportowego Avia Świdnik i Aeroklubu Świdnik. We wstępie czytamy, iż zamiarem autora było dotrzeć do największej grupy osób, które były związane z Avią. I to nie tylko do sportowców, ale też do kierowców, osób, które dbały o murawę boiska czy prały stroje sportowe. W publikacji zamieszczono czarno-białe fotografie pochodzące ze zbiorów prywatnych oraz dzienników regionalnych i lokalnych, takich jak: „Głos Świdnika”, „Sztandar Ludu”, „Dziennik Wschodni”.

Większą część książki zajmuje materiał dotyczący Avii Świdnik. Autor nakreślił początki tworzenia się klubu. Jako pierwszą dyscyplinę sportową opisał piłkę nożną, następnie boks, siatkówkę, sporty motorowe, pływanie, szachy, tenis, halową piłkę nożną oraz mniej popularne sporty (np. kolarstwo, narciarstwo, tenis). Z publikacji jasno wynika, że przez lata Avia była sportową potęgą, która wykształciła znakomitych pięściarzy, siatkarzy, pływaków, motocyklistów. Klub mógł się pochwalić imponującą liczbą sekcji sportowych.

Historia lotnicza Świdnika zajmuje w tej książce znacznie mniej miejsca. Sięga 1937 r. i trwa do czasów nam współczesnych. Na licznych zdjęciach utrwalono widok lotniska, budynki szkoły pilotów z 1939 r. oraz Generała Brygady pilota Tadeusza Górę.

Książka nie jest typową monografią. Nie analizuje poszczególnych lat działalności klubu. Do minimum ograniczono tabele i wyniki sportowe. Zamiarem autora było ocalenie od zapomnienia sylwetek ludzi, zarówno tych wybitnych, jak i tych, którzy wielkich sukcesów w sporcie nie osiągnęli, ale sport był dla nich sposobem na życie, odskocznią od codziennych problemów.

**Zugaj Leszek. Gmina Zakrzew : od pradziejów do współczesności / A. L. Zugaj. – Lublin ; Zakrzew : Urząd Gminy, 2012. – 215 s., [16] s. tabl. : il. ; 25 cm
Bibliogr. s. 211-213.
ISBN 978-83-934708-4-6**

Obszerne opracowanie o charakterze monograficznym poświęcone dziejom Gminy Zakrzew. Wydawnictwo powstało dzięki staraniom Wójta Gminy, Teodory Zaremby, która w 2011 r. podjęła inicjatywę opracowania historii „małej ojczyzny”.

Publikacja składa się z trzech części. W pierwszej z nich odnaleźć można chronologiczny zapis dziejów obszaru współczesnej gminy oraz opis dziejów szkolnictwa i ochotniczych straży pożarnych. Czytelnik może zapoznać się także z miejscowymi legendami i ciekawostkami dotyczącymi tego miejsca. Część druga zawiera historię miejscowości, położonych na terenie gminy, od ich powstania do chwili obecnej. W trzeciej części pracy znajdują się aneksy dotyczące osób, które miały wpływ na historię obszaru gminy, np. radnych, sołtysów.

Wydawnictwo opatrzone licznymi tabelami, reprodukcjami dokumentów oraz fotografiami. Książka została sfinansowana przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego.

KONKURS „KSIĄŻKA ROKU 2012”

LAUREACI WAWRZYNU PAWŁA KONRADA

Stoch Elżbieta. Dzieje klasyki polskiej na scenach lubelskich w latach 1864-1997 / Elżbieta Stoch ; Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. Wydział Nauk Społecznych. Katedra Edukacji Literackiej i Teatralnej. – Lublin : Wydawnictwo KUL, 2012. – 392 s. : il. ; 25 cm

Bibliogr. s. 345-359.

ISBN 978-83-7702-425-6. – ISBN 83-7702-425-X (błędny)

Zamierzeniem autorki niniejszej dysertacji historycznej było odtworzenie dziejów teatralizacji klasyki na scenach lubelskich na przestrzeni XIX i XX w. w ujęciu dychotomicznym. Z uwagi na obszerność materiału przedmiotem badań jest wyłącznie klasyka polska na wybranych przykładach. Książka składa się z dwóch części. W pierwszej ukazane zostały w porządku chronologicznym dzieje teatralizacji fredrowskich w poszczególnych podokresach (ponad 190 premier). Część druga poświęcona została lubelskim inscenizacjom wielkiego dramatu romantycznego – J. Słowackiego, A. Mickiewicza, Z. Krasińskiego i C. K. Norwida.

W publikacji znajdują się również *Varia*, do których autorka włączyła rozważania na temat dziejów teatralizacji dramatów J. Kochanowskiego i S. Wyspiańskiego. Pracę wzbogacają także materiały ikonograficzne oraz kompendium repertuarowe, a także bibliografia źródeł i opracowań oraz indeksy utworów i osób.

Wawrzyn Pawła Konrada w kategorii *Lublin – wydawnictwo monograficzne*.

Ziemiaństwo na Lubelszczyźnie V : praca i życie codzienne w majątku ziemiańskim : materiały V sesji naukowej zorganizowanej w Muzeum Zamojskich w Kozłówce w dniach 12-14 października 2012 roku / pod red. Huberta Łaszkiwicza ; Muzeum Zamojskich w Kozłówce. – Lublin : Wydawnictwo Werset, 2012. – 561 s. : il. ; 25 cm

ISBN 978-83-63527-12-9

Zawiera: Garderoba ziemianki : ubiory – ich dobór, konserwacja i przechowywanie w majątkach ziemiańskich w latach 1860-1939 / Agnieszka Dąbrowska; „Szczęście w firanek ażurze, szczęście w mebli politurze” : obrazy codzienności kobiet w ziemiańskim dworze i majątku doby *fin de siecle’u* / Ewelina Kostrzevska; Długie popołudnia i wieczory : roboty ręczne i ich rola w prowadzeniu gospodarstwa domowego w 2. połowie XIX wieku / Joanna Regina Kowalska; Życie codzienne w bolechowskim dworze – wokół stołu i kuchni / Anna Łoś; Praca i rozrywka w majątku Żabia Wola Pawła i Heleny Rohlandów / Elżbieta Wierzbicka; Problematyka wyposażenia dworów ziemiańskich na tle obrazu produkcji artykułów gospodarstwa domowego w II Rzeczypospolitej / Grzegorz Miliszkiewicz; Dwór rodzinny we wspomnieniach i scenografii Karola Frycza / Lidia Kuchtówna; Życie codzienne we dworze ziemiańskim w czasach II Rzeczypospolitej – między wzorami metropolii a doczesnością wsi i miasteczka / Łucja Kondratowicz-Miliszkiewicz; Życie

codzienne Wielopolskich z Chrobrza : (okres II Rzeczypospolitej) / Małgorzata Przeniosło; Praca i życie codzienne w majątku ziemiańskim : wspomnienie / Mieczysław Bielski; Macierzyństwo – model wychowania dziecka w rodzinie ziemiańskiej w 2. połowie XIX i na początku XX wieku / Monika Siwińska; Życie majątku ziemiańskiego w Generalnym Gubernatorstwie w latach 1939-1945 : zarys obrazu i fragmenty wspomnień / A. Łoś, Marek Łoś; W oczekiwaniu na wywłaszczenie : warunki życia i pracy w majątkach ziemskich na Lubelszczyźnie pomiędzy lipcem a październikiem 1944 roku / Tomasz Osiński; Adam Krasiński i jego romantyczno-pozytywistyczna wizja Opinogóry / Rafał Wróblewski; Majątki ziemskie Stefana Kazimierza Kowerskiego w Lubelskiem jako przykład efektywnej i społecznie użytecznej gospodarki rolnej : (XIX/XX wiek) : szkic / Maria Dębowczyk; Działalność gospodarza Stanisława Wołk-Łaniewskiego w dobrach Łanuchów w latach 1878-1892 / J. Ewa Leśniewska; Zarodowa chlewnia rasy białej angielskiej Antoniego Budnego w Bychawie / Monika Głazik; Sytuacja majątków ziemian Królestwa Polskiego w okresie I wojny światowej / Marek Przeniosło; Uwarunkowania dobroczynności ziemiańskiej w latach 1918-1939 / Katarzyna Jedynek; Metodyka badania związków funkcjonalnych elementów wchodzących w skład majątku ziemskiego / Mirosław Kłusek; Życie rodzinne i gospodarcze w majątku Gębice : (powiat Gostyń w Wielkopolsce) / Stanisław Jan Roztworowski; Organizacja pracy w majątku Piaseckich w Popkowicach / Anna Urszula Wnuk; Pracownicy dóbr ziemskich w XIX i XX wieku – jedna grupa społeczna czy wiele? / Tadeusz Epsztejn; Służba i stół w domu XII ordynata Stanisława Kostki Zamoyskiego / Konrad Ajewski; Na służbie u Zamoyskich : w kozłowieckim pałacu, w folwarku, majątku / Karolina Wilkowicz; Wzorowy rządcą w majątku ziemskim Królestwa Polskiego w latach międzypowstaniowych / Jarosław Kita; Dzierżawcy w majątkach ziemskich na przykładzie dóbr w powiatach białskim i radzyńskim w XIX wieku / Joanna Kowalik; Życia guwenera w majątku ziemskim w drugiej połowie XIX wieku. Stefan Pawlicki w Rogalinie / Kamila Kłudkiewicz; Piastunki i guwernantki – więcej niż posada / Marzena Gałęcka; Dworskie kadry / Jan Lucjan Kochanowski; Stan zatrudnienia oraz uposażenie służby w majątku Janusza Radziwiłła w Nieborowie w latach trzydziestych XX wieku / Jarosław Durka; Obrazy służby dworskiej w korespondencji rodzeństwa Zamoyskich z Różanki w pierwszej dekadzie II Rzeczypospolitej / Tomasz Łaszkie-wicz; Służba dworska i folwarczna w majątkach ziemskich Urszuli z Morsztynów Dembińskiej / Agnieszka Zarychta-Wójcicka; Domownicy i słudzy : przedwojenni senatorowie w służbie / Jarosław Maciej Zawadzki.

Wawrzyn Pawła Konrada w kategorii *Lubelszczyzna – wydawnictwo monograficzne*.

Różycka-Bryzek Anna. Freski bizantyńsko-ruskie fundacji Jagielly w kaplicy Zamku Lubelskiego. – Wyd. 2 / red. Magdalena Janik. – Lublin : Muzeum Lubelskie, 2012. – 172, [4] s. : il. kolor. ; 33 cm

Tyt. okł. i grzbiet.: Freski w kaplicy Zamku Lubelskiego. – Streszcz. ang. ISBN 978-83-61073-09-3

Jest to drugie wydanie albumu o freskach lubelskich w Kaplicy Trójcy Świętej autorstwa Anny Różyckiej-Bryzek. Warto je przypomnieć, bowiem od pierwszej edycji minęło 12 lat. Ukazało się po zakończeniu ostatniego etapu prac w ramach promocji projektu unijnego „Konservacja najcenniejszych zabytków Lublina – Kaplicy Trójcy Świętej i zabudowy wzgórza zamkowego oraz Bramy Krakowskiej” .

Publikacja zawiera bogaty materiał ikonograficzny, faksymile dokumentów, tłumaczenie w języku angielskim oraz spis ilustracji. Wydawnictwo na wysokim poziomie edytorskim.

Wawrzyn Pawła Konrada w kategorii *Lublin – wydawnictwo albumowe*.

**Chelm i powiat chełmski na starej pocztówce / [kom. red. Katarzyna Bedlińska-Polak i in.]. – Brzeźno : Midex Tyres Group ; Chelmska Biblioteka Publiczna], 2012. – 219, [2] s. : il. (w tym kolor.) ; 31 cm
ISBN 978-83-917365-4-8**

Wydawnictwo przygotowane przez zespół pracowników Centrum Wiedzy o Regionie Chełmskiej Biblioteki Publicznej im. Marii Pauliny Orsetti. Album prezentuje pocztówki ukazujące Chelmski i miejscowości powiatu chełmskiego od pierwszych lat XX w. do 1944 r. Zawiera 336 kart pocztowych podzielonych na grupy tematyczne według przedstawianych obiektów. Grupa pierwsza ukazuje widoki ogólne miasta. Kolejny blok stanowią fotografie miejsc użyteczności publicznej. Ostatnią grupę stanowią pocztówki z terenu powiatu chełmskiego.

Wydawnictwo zostało przewidziane jako pierwszy tom cyklu obrazującego dzieje miasta i regionu poprzez obrazy utrwalone na pocztówkach.

Wawrzyn Pawła Konrada w kategorii *Lubelszczyzna – wydawnictwo albumowe*.

**Minęło już 145 lat... 1867-2012 : powiat puławski dawniej i dziś / [red. Zbigniew Kielb, Teresa Kot, Agata Majcher ; aut. Tekstów Anna Luty i in.]. – Puławy : Powiatowa Biblioteka Publiczna, 2012. – 120 s. : faks., fot. (w tym kolor.), mapy ; 31 cm
Bibliogr. s. 119.
ISBN 978-83-934776-1-6**

Album wydany z okazji 145-lecia powstania powiatu puławskiego. Celem publikacji jest przybliżenie mieszkańcom i turystom historii Puław i okolic. Album składa się z dwóch części, zawierających bogaty materiał ikonograficzny, który ukazuje zmiany, jakie zachodziły na terenie powiatu od 2. połowy XIX w. do czasów współczesnych.

Walory publikacji podnosi rozdział zatytułowany *Powiat puławski w starej fotografii*, gdzie autorzy zamieścili ponad 100 zdjęć obrazujących budynki, ludzi oraz ich życie codzienne od 1912 r. do lat 70. XX w. Wydawnictwo zawiera również bibliografię. Jest dostępna *on-line*.

Wawrzyn Pawła Konrada w kategorii *Publikacje wydane przez biblioteki województwa lubelskiego*.